

ПИТЪР УОТС ОСТРОВЪТ

Превод от английски: Богдан Русев, 2015

chitanka.info

Ние сме първобитните хора. Ние сме Древните, Прародителите, механиците от работническата класа. Ние плетем вашите паяжини и строим вашите вълшебни портали, ние вдяваме иглата със скорост от шестдесет хиляди километра в секунда. Ние никога не спираме. Дори не смеем да се забавим, защото иначе светлината на вашето пристигане ще ни превърне в плазма. Правим всичко за вас. Правим всичко, така че да прескачате от звезда на звезда, без да си цапате краката в безмитната пустош между звездите.

Наистина ли е толкова много да искаме от вас от време на време да си говорите с нас?

Знам за еволюцията и генното инженерство; Знам колко много сте се променили. Виждала съм как порталите раждат богове, демони и неща, които дори не можем да си представим да разберем — неща, за които дори не мога да повярвам, че някога са били човешки същества; може би са извънземни, които се возят наготово по релсите, които оставяме след себе си. Извънземни нашественици.

Може би дори извънземни унищожители.

Но освен това съм виждала порталите да остават тъмни и пуси, докато не се изгубят от поглед. Предполагали сме как цивилизациите са пресъхвали и са настъпвали тъмни епохи, как цивилизациите са изгаряли без остатък и от пепелищата им са се въздигали други — и понякога, след това, се случва корабите, които излизат от порталите, донякъде да приличат на корабите, които бихме построили самите ние едно време. Те си говорят помежду си — с радиовълни, лазери, неутринови заряди — и понякога гласовете им донякъде звучат като нашите. Беше време, когато имахме дързостта да се надяваме, че те наистина са като нас, че е описан пълен кръг и отново се е стигнало до същества, с които бихме могли да разговаряме. Вече съм спряла да броя колко пъти сме се опитвали да разчупваме леда.

Вече съм спряла да броя преди колко епохи се отказахме.

Всички тези поколения, които избледняват след нас. Всички тези хибриди и постчовешки същества и безсмъртни, божества и първобитни хора, изпаднали в кататония във вълшебните колесници, които дори не могат да си представят някога да разберат, и нито един от тях нито веднъж не насочи съобщителен лазер в нашата посока, за да ни каже: „Ей, как върви при вас?“ или „Знаете ли какво?“

Излекувахме сирийския синдром“, или дори нещо като „Благодаря, момчета и момичета, продължавайте в същия дух“.

Ние не сме никакъв шибан карго култ. Ние сме гръбнакът на проклетата ви империя. Ако не бяхме ние, вие дори нямаше да стигнете дотук.

И... и освен това вие сте нашите деца. В каквото и да сте се превърнали, едно време бяхте като мен. Едно време вярвах във вас. Едно време, толкова отдавна, аз вярвах в тази мисия с цялото си сърце.

Защо ни изоставихте?

И така, започва поредният строеж.

Този път, когато отварям очи, виждам едно познато лице, което никога не съм виждала преди: младо момче, може би в началото на двадесетте си години, поне във физиологично отношение. Лицето му е малко несиметрично — скулата от лявата страна е по-плоска, отколкото тази от дясната. Ушите му са твърде големи. Изглежда едва ли не естествено.

Не съм говорила от хилядолетия. Гласът ми прозвучава като шепот:

— Кой си ти?

Знам, че не бива да го питам това. *Никой* не задава този въпрос на борда на „Ериофора“ веднага след като се събуди.

— Аз съм твой — отговаря момчето.

И готово — вече съм майка.

Трябва ми време, за да осъзная това, но той не ми дава възможност:

— Събуждането ти не беше планирано, но Шимп иска още един човек на палубата. На следващия строеж има проблем.

Значи шимпанзето все още контролира ситуацията. Шимпанзето винаги контролира ситуацията. Мисията продължава.

— Проблем? — питам аз.

— Може би контакт.

Питам се кога е роден. Питам се дали някога се е питал за мен, преди този момент.

Той не ми казва. Вместо това казва само:

— На пътя ни има слънце. На половин светлинна година. Шимп смята, че може би ни казва нещо. Така или иначе...

Синът ми свива рамене:

— Не бързае заникъде. Има предостатъчно време.

Кимвам, но той се колебае. Очаква да му задам въпроса, но, аз вече мога да прочета нещо като отговор по лицето му. Подкрепленията ни би трябвало да бъдат безупречни — изградени от свършени гени, заровени дълбоко в желязно-базалтовата мантия на „Ери“, където светлинното изместване да не може да ги достигне. Но въпреки това, момчето има дефекти. Виждам последствията от тях по лицето му — виждам как миниатюрните сбъркани хроматиди отекуват нагоре от нивото на микроскопичните и го *изкривяват*. Изглежда така, все едно е роден на планета. Изглежда така, все едно родителите му са прекарвали целия си живот под огъня на сурова слънчева светлина.

Колко далеч трябва да сме стигнали, след като дори собствените ни свършени материали вече са се увредили по този начин? Колко време ни е отнело това? Колко време съм била мъртва?

„Колко?“ Това е първото, което питат всички.

Но след толкова много време аз вече не искам да знам.

Когато пристигам на мостика, той е сам пред резервоара, а очите му са изпълнени с икони и траектории. Може би виждам и нещо от себе си в тях.

— Не разбрах как се казваш — подхвърлям, макар че вече съм го проверила в списъка.

Току-що се запознахме, а аз вече го лъжа.

— Дикс — отговаря той, без да откъсва очи от резервоара.

Момчето е на повече от десет хиляди години. Бил е жив през около двадесет от тях. Питам се колко знае и с кого се е запознал през тези разпокъсани десетилетия: дали познава Ишмаел или Кони? Знае ли дали Санчес е преодолял краткия си сблъсък с безсмъртието?

Питам се, но не задавам тези въпроси. Има си правила.

Оглеждам се.

— Само ние ли сме?

Дикс кимва.

— Засега. Ще събудим още, ако ни потрѣбват. Но...

Гласът му заглъхва.

— Да?

— Нищо.

Отивам при него пред резервоара. Вътре се виждат прозирни воали, които приличат на застинал многоцветен дим. Намираме се на

ръба на молекулярен прахов облак. С висока температура, полуорганичен, пълен със сурови материали: формалдехид, етиленгликол, обичайните пребиотици. Добро място за един бърз строеж. В центъра на резервоара мътно сияе червено джудже. Шимпанзето му е дало названието DHF428 по причини, за които отдавна съм се отказала да ми пука.

— Добре, разказвай — казвам аз.

Той ми хвърля нетърпелив, дори раздразнен поглед.

— И ти ли?

— Какво имаш предвид?

— И ти ли си като другите? На другите строежи. Шимп може просто да инжектира всички подробности, но всички искат да *говорят* през цялото време.

Мамка му, връзката му още е активна. Той е *свързан*.

Насилвам се да се усмихна.

— Това е просто... ами, културна традиция. Говорим си за много неща, защото това ни помага да... възстановим контакта помежду си. След като толкова дълго време сме били в хибернация.

— Но това е твърде *бавно* — оплаква се Дикс.

Той не знае. Защо не знае?

— Разполагаме с половин светлинна година — изтъквам аз — Бързаш ли за някъде?

Устните му потрепват.

— Фоните излязоха по разписание — започва той.

По дадения знак, в резервоара проблясва ято от виолетови искри, на пет трилиона километра пред нас.

— Все още смучат предимно прах, но са извадили късмет с няколко големи астероида, така че рафинериите са започнали да работят преди определения срок. Първите компоненти вече са извлечени. И тогава Шимп е видял тези флуктуации в слънчевото излъчване — най-вече в инфрачервения спектър, но достигат и до видимата част на светлината.

Резервоарът примигва срещу нас: картината на джуджето започва да се превърта.

И да, наистина — светлината от него *трепти*.

— Предполагам, че трептенето не е случайно.

Дикс навежда глава встрани, сякаш не му се иска да кимне съвсем.

— Покажи времевата прогресия — казвам аз.

Така и не можах да се отуча от навика да говоря малко по-силно, когато се обръщам към шимпанзето. Изкуственият интелект послушно (*Послушно*. Това ако не е майтап!) заменя картината на Космоса със серия от *****.

— Серията се повтаря — казва ми Дикс. — Примигванията не се променят, но разстоянието между тях се увеличава в линейна прогресия, която описва пълен цикъл на всеки 92,5 базови секунди. Всеки цикъл започва с 13,2 примигвания в базова секунда и честотата им намалява във времето.

— Няма ли вероятност това да е с естествен произход? Може би в центъра на звездата има малка черна дупка, която бие накриво?

Дикс поклаща глава, или поне нещо подобно: брадичката му за кратко се накланя по диагонала, като по някакъв начин изразява негативен отговор.

— Не, но съобщението е прекалено просто, за да съдържа голямо количество информация. Това не е начало на разговор. По-скоро е... ами, нещо като вик.

Момчето донякъде има право. Сигналът не съдържа голямо количество информация, но все пак е достатъчна. „Тук сме. Разумни сме. И сме достатъчно могъщи, за да накараме цяла проклетата звезда да мига като лампичка.“

Може би мястото все пак не е чак толкова добро за строеж.

Свивам устни.

— Слънцето ни сигнализира. Това ли искаш да ми кажеш?

— Може би. Сигнализира на *някого*. Но сигналът е твърде прост за контакт. Не съдържа компресиран архив и от него не може да се извади нищо повече. Не е поредица от числа на Бонферони или Фибоначи, не е числото Пи. Не е дори таблица за умножение. В него няма нищо, на което да се постави основа на превод.

И въпреки това. Сигналът е разумен.

— Имаме нужда от повече информация — отбелязва Дикс, като по този начин се доказва като майстор в отбелязването на очевидното.

— Фоните — кимвам аз.

— Ъ-ъ, какво за тях?

— Да ги подредим в оптичен масив. Да използваме множество слаби очи, за да направим едно силно. Ще стане по-бързо, отколкото да изстрелваме обсерватория от нашата страна или да преобразуваме някоя от фабриките на място.

Очите му се разширяват. За миг изглежда едва ли не изплашен от нещо. Но мигът отминава и той отново прави онова странно движение с главата си, което използва вместо поклащане.

— Това ще отклони твърде много ресурси от строежа, нали?

— Точно така — съгласява се шимпанзето.

Сдържам се да не изсумтя подигравателно.

— Ако толкова се притесняваш от вероятността да не завършим строежа в срок, Шимп, защо не включиш в уравнението потенциалния риск от съществуването на разум, който е достатъчно могъщ, за да контролира енергийното излъчване на цяло слънце?

— Не мога — признава си то. — Не разполагам с достатъчно информация.

— Не разполагаш с *никаква* информация. За нещо, което вероятно би могло да сложи край на тази мисия, ако поиска. Значи може би трябва да се опитаме да се сдобием с повече информация.

— Добре. Фоните получават нови нареждания.

Потвърждението проблясва на удобно за виждане място — сложна поредица от команди за танц, изстреляни в празното пространство. След шест месеца сто самовъзпроизвеждащи се роботи ще се понесат във валс, за да оформят импровизирана мрежа за наблюдение; след още четири месеца може би ще разполагаме с нещо повече, за което да спорим, освен една голяма нула.

Дикс ме поглежда така, все едно съм направила някакво вълшебено заклинание.

— То може и да управлява кораба — казвам му аз, — но е доста тъпо. Понякога просто трябва да му казваш какво да направи.

Лицето му изразява неясно възмущение, но под него безпогрешно се чете изненадата. Той не знаеше това. Той *не го знаеше*.

Кой го е отглеждал през цялото това време, по дяволите? Кой е допуснал този проблем?

Не знам, но не съм аз.

— Обади ми се след десет месеца — казвам му аз. — Отивам да си легна.

Все едно не е помръднал от мястото си. Когато се качвам обратно на мостика, той е там и сезира в резервоара. Резервоарът е изпълнен с образа на DNF428 — подута червена сфера, която огрява лицето на моя син по такъв начин, че прилича на дяволска маска.

Той ми хвърля един-единствен кратък поглед, с широко отворени очи, а пръстите му се гърчат така, все едно го е ударил ток.

— Фоните не я виждат.

Все още не съм се събудила както трябва след размразяването.

— Какво не виж...

— Серията!

Интонацията му граничи с паниката. Поклаща се напред-назад и пристъпва от крак на крак.

— Покажи ми.

Резервоарът се разделя по средата. Пред мен вече горят две джуджета, всяко по два пъти по-голямо от юмука ми. Отляво джуджето се вижда с очите на „Ери“: DNF428 продължава да примигва, както и преди, и както вероятно е правило през последните десет месеца. От дясната страна се вижда картината на сглобеното око: интерферометрична матрица, построена от безброй прецизно разположени фони, така че елементарните им очи да се наслоят на паралакси и да се доближат до нещо като висока разделителна способност. И в двете половини контрастът е услужливо засилен до степен, в която безкрайното примигване на джуджето да се вижда с невъоръжено човешко око.

С тази разлика, че джуджето примигва само в лявата половина. В дясната половина 428 свети с непрекъснатия пламък на обикновена свещ.

— Шимп, има ли някаква вероятност матрицата просто да не е достатъчно чувствителна, за да различи флукуациите?

— Не.

— Ха.

Опитвам се да се сетя за някаква причина то да ме излъже за това.

— В това няма никакъв смисъл — оплаква се моят син.

— Има — промърморвам аз. — Ако не примигва слънцето.

— Но то *примигва*... — казва той и рязко си поема дъх. — Нали *виждаш*, че при... чакай, да не искаш да кажеш, че има *нещо* зад

фоните? Между... между тях и нас?

— Мхм.

— Някакъв филтър — казва Дикс и малко се успокоява. — Но ако беше така, нямаше ли да го видим? Нямаше ли фоните да се блъснат в него, докато отиваха натам?

Отново заговарям със специалния си тон за общуване с шимпанзето.

— Колко е настоящото зрително поле на предния телескоп на „Ери“?

— Осемнадесет милиона километра — докладва шимпанзето. — На това разстояние от 428, зрителният конус е с диаметър от три цяло тридесет и четири светлинни секунди.

— Увеличи го до сто светлинни секунди.

Половината от резервоара с картината на „Ери“ се увеличава и измества другата гледна точка, която не е съгласна с нея. За момент слънцето отново изпълва резервоара и огрява целия мостик с алена светлина. След това се свива, сякаш е погълнато от нещо вътре в себе си.

Забелязвам на дисплея някакви неясни петна.

— Можеш ли да изчистиш тези смущения?

— Това не са смущения — докладва шимпанзето. — Това е облак от прах и газови молекули.

Примигвам.

— С каква плътност?

— Приблизително сто хиляди атома на кубичен метър.

Две степени над обичайното, дори за мъглявина.

— Защо е толкова гъсто?

Със сигурност щяхме да засечем гравитационен кладенец, достатъчно силен да задържи *толкова* много материя на едно място.

— Не знам — отговаря шимпанзето.

Започва да ми се гади от усещането, че може би аз знам.

— Настрой зрителното поле на петстотин светлинни секунди. Засили оцветяването на ръба на инфрачервения спектър.

Космосът в резервоара злокобно потъмнява. Миниатюрното слънце в центъра на резервоара, което вече е голямо колкото нокътя на палеца ми, сияе със засилен блясък: като искряща перла в мътна вода.

— Хиляда светлинни секунди — нареждам аз.

— Ето го — прошепва Дикс.

Действителното пространство пред нас се завръща в резервоара — тъмно, прозрачно и първично. 428 е сгушено в сърцето на мътна пелена със сферична форма. Понякога става така, след като другата звезда от двойката изригне в конвулсии, които запращат газ и радиация на няколко светлинни години разстояние. Но 428 не е останка от избухването на свръхнова звезда. Слънцето пред нас е *червено джудже* — улегнала кротка звезда на средна възраст. Напълно незабележителна.

С изключение на факта, че се намира точно по средата на ефирна газова сфера с диаметър от 1,4 астрономически единици. И на факта, че тази сфера не се *разрежда*, не *отслабва* и не се *разтапя* постепенно в космическата нощ. Не — освен ако в дисплея няма някаква сериозна повреда, тази малка, сферична мъглявина се простира на около 350 светлинни секунди от центъра си и после просто свършва — отрязана като с нож и по начин, на който природата просто няма право.

За пръв път от хилядолетия насам ми се иска да не бях прекъсвала кортикалната си тръба. Отнема ми цяла вечност да въведа търсенето на клавиатурата в главата си с обикновена сакада, за да достигна до отговорите, които вече знам.

Резултатите излизат.

— Шимп. Искам да засилиш оцветяването на 335, 500 и 800 панометра.

Пелената около 428 светва като крило на водно конче, като дъгоцветен сапунен мехур.

— *Красота* — прошепва смаяният ми син.

— Фотосинтеза — казвам му аз.

Провеждана с помощта на феофитин и еумеланин, според спектрографския анализ. Има дори следи от някакъв пигмент на Кайпер на оловна основа, който поглъща рентгеновите лъчи в спектъра на пикометрите. Хипотезата на Шимп е за нещо, което нарича „хроматофор“: разклонения от клетки, които съдържат малки аликвоти пигмент, подобно на частици въглищен прах. Когато тези частици са струпани на едно място, клетката на практика е прозрачна; когато са разпръснати в цитоплазмата, цялата структура *потъмнява* и засенчва всякакво електромагнитно лъчение, излъчвано зад нея. Едно време на

Земята явно е имало животни с такива клетки. С тяхна помощ са можели да променят цвета си, да се сливат с фона на околната среда и всякакви подобни неща.

— Значи около тази звезда има мембрана от... *жива тъкан* — казвам аз, като се опитвам да осмисля тази идея. — Нещо като... като топка от плът. Около цялата проклета звезда.

— Да — казва шимпанзето.

— Но това е... Господи, колко дебело би трябвало да е това нещо?

— Не повече от два милиметра. Вероятно по-малко.

— Защо така?

— Ако беше много по-дебело, щеше да бъде по-съществено във видимия спектър. И щеше да окаже измерим ефект върху роботите на фон Нойман, когато са се сблъскали с него.

— При положение че неговите... клетки, предполагам, са като нашите.

— Пигментите му са подобни; може би и с останалото е така.

И все пак няма как да е *твърде* подобно. Нищо подобно на обикновен ген няма да издържи и две секунди в такива условия. Да не говорим за фантастичния разтворител, което това нещо би трябвало да използва, за да не замръзне...

— Добре, да бъдем консервативни. Да кажем, че средната му дебелина е един милиметър. Да приемем, че плътността му е колкото на водата при стандартна температура и налягане. Колко би трябвало да тежи цялото нещо?

— 1,4 йотаграма — отговарят почти в синхрон Дикс и шимпанзето.

— Значи колкото...

— Половината от масата на Меркурий — добавя услужливо шимпанзето.

Подсвирвам през зъби.

— И всичко това е *един* организъм?

— Все още не знам.

— То има органични пигменти. И *говори*, да му го начукам. Със сигурност е разумно.

— Повечето циклични излъчвания от живи източници са обикновени биоритми — изтъква шимпанзето. — А не разумни

сигнали.

Не му обръщам внимание, а поглеждам към Дикс:

— Да предположим, че е сигнал.

Той се намръщва.

— Шимп казва, че...

— Да *предположим*. Използвай въображението си.

Не може да ме разбере. Изглежда притеснен.

Давам си сметка, че често изглежда притеснен.

— Какво би трябвало да направя — казвам му аз, — ако никой ти сигнализира?

— Да сигнализирам... — на лицето му се изписва объркване, докато някаква несигурна верига се затваря някъде в главата му в отговор?

Синът ми е идиот.

— И ако полученият сигнал е под формата на систематични промени в интензитета на светлината, как...

— Трябва да използваме боронно-йодните лазери, настроени да пулсират в светлинния спектър между 700 и 3000 нанометра. Така можем да усилим синхронизирания сигнал до степен на екзавати, без да нарушим целостта на защитната ни броня; това ще ни даде над хиляда вата на квадратен метър след дифракцията. Предостатъчно силен сигнал, за да бъде уловен от всяко нещо, което може да долови термалното лъчение от червено джудже. А съдържанието няма никакво значение, ако сигналът е просто вик. Да викнем в отговор. Да проверим дали има ехо.

Добре де, синът ми е идиот с блестяща научна мисъл.

Но той все още изглежда нещастен.

— Но Шимп казва, че сигналът не съдържа реална информация, нали така? Той каза, че...

В съзнанието ми изплува цяла флотилия от нови неприятни предчувствия: синът ми каза *той*.

Дикс решава, че мълчанието ми е признак за амнезия.

— Защото сигналът е много прост, нали си спомняш? Обикновена поредица от примигвания.

Поклащам глава. В този сигнал има повече информация, отколкото шимпанзето може да си представи. Защото има толкова много неща, които шимпанзето не знае. И последното, което ми трябва

сега, е това... това дете да започне да се съобразява с него, да започне да го възприема като равен или не дай си Боже, като *ментор*.

О, то е достатъчно интелигентно, за да ни води между звездите. Достатъчно е интелигентно, за да пресмята прости числа с милиони цифри за част от секундата. Дори е достатъчно интелигентно, за да планира някаква груба импровизация, ако екипажът на кораба се отклони твърде далеч от мисията си.

Но не е достатъчно интелигентно, за да разпознае един сигнал за тревога.

— Поредицата показва забавяне — казвам и на двамата. — Примигванията намаляват *скоростта си*. Отново и отново. Точно *това* е съобщението.

Спрете. Спрете. Спрете. Спрете.

И според мен това съобщение е предназначено само и единствено за нас.

И така, ние се провикваме в отговор. Няма причина да не го направим. А сега отново ще умрем, защото какъв смисъл има да се остава до късно? Независимо дали този огромен обект притежава истински разум, или не, нашият ответен вик няма да достигне до него през следващите десет милиона базови секунди. И ще минат още най-малко седем милиона, преди да получим евентуалния отговор, който ще ни изпрати.

А междуременно мога да се оттегля в криптата. Да прекъсна всички желаниа и опасения и да съхраня живота, който ми е останал, за да го използвам в онези мигове, които наистина имат значение. Да се откъсна от тази оскъдна тактическа интелигентност и от това пале с големи блестящи очи, което ме гледа така, все едно съм магьосница и всеки момент ще изчезна в облак дим. Той отваря уста да каже нещо, а аз се обръщам и бързо се отдалечавам към забвението.

Но настройвам алармата си така, че да се събудя сама.

Известно време оставам в ковчега, благодарна за малките победи от дълбокото минало. От тавана гледа мъртвото, почерняло око на шимпанзето; през всички тези милиони години никой не е изтрил от него изгорения въглероден слой. Така е като някакъв трофей — сувенир от първите огнени дни на нашата Велика Война.

В този сляп, безкраен поглед все още има нещо, което сигурно трябва да нарека успокояващо. Не ми се иска да излизам там, където

нервите на шимпанзето не са изгорени толкова щателно. Осъзнавам, че нежеланието ми е детинско. Проклетото нещо вече знае, че съм се събудила; тук вътре може да е сляпо, глухо и безпомощно, но няма начин да се скрие количеството енергия, което изсмуква криптата по време на размразяването. Освен това навън все пак не ме чака отряд от телероботи, въоръжени с палки. Живеем в дните на примирието. Борбата продължава, но огънят на войната е угаснал; вече се ненавиждаме само по навик, като участници в брачен мултиплет, твърдо решени да запазят омразата си един към друг до края на времето.

И след всички атаки и контраатаки истината е очевидна: ние имаме нужда един от друг.

Затова измивам вонята на развалени яйца от косата си и излизам в катедралната тишина на коридорите на „Ери“. И да, естествено — врагът дебне в мрака и включва светлините, когато се приближавам, за да ги изключи след мен — но не нарушава мълчанието.

Дикс.

Странно момче. Разбира се, няма как да се очаква някой роден и отгледан на „Ериофора“ да представлява самото въплъщение на психическото здраве, но Дикс дори не знае на чия страна се намира. И сякаш дори не знае, че трябва да *избере* страна. Едва ли не се държи така, все едно е прочел оригиналната програма на мисията и е решил да я приема напълно *сериозно*, да повярва в буквалната истина на древните скривали: Бозайници и Машини, заедно през вековете в изследване на Вселената! Съюзени! По-силни заедно! Напред към безкрая!

Ха.

Който и да го е отгледал, не се е справил много добре. Не ги обвинявам, разбира се; със сигурност не е било голям купон да се занимаваш с малко дете по време на строеж, а нито един от нас не е избран заради родителските си способности. Дори със смяната на пелените да са се занимавали работи, а с наливането на информация — системи за виртуална реалност, не мога да си представя как някой от нас си мечтае да общува с бебе в свободното си време. Ако бях аз, сигурно просто щях да изхвърля малкото копеленце през въздушния шлюз.

Но дори аз щях да му кажа какво става.

Значи нещо се е променило, докато ме е нямало. Може би войната отново се е разгоряла и е навлязла в някаква нова фаза. Това притеснено хлапе неслучайно не знае разни неща. Питам се защо е така.

Питам се дали ми пука.

Влизам в каютата си, наслаждавам се на ненужно обилно хранене и мастурбирам. Три часа след като съм се върнала към живота, вече си почивам в салона на десния борд.

— Шимп.

— Рано си станала — отбелязва най-сетне то.

Наистина е така; нашият отведен вик все още дори не е достигнал до местоназначението си. Поне още два месеца няма да има никаква вероятност да получим допълнителна информация.

— Покажи ми картината от носа — нареждам аз.

DHF428 примигва срещу мен от средата на салона: *Спрете. Спрете. Спрете.*

Може би. А може би шимпанзето е право и това има чисто физиологично обяснение. Може би този безкраен цикъл не говори за повече разум, отколкото пулсирането на сърце. Но в ритъма е скрит някакъв друг ритъм, в примигването има някакво *потриване*. Мозъкът ме засърбява, докато го гледам.

— Намали скоростта на серията — нареждам аз. — Със сто степени.

Наистина е примигване. Видимият диск на 428 не потъмнява едновременно, а се скрива от *затъмнение*. Все едно слънцето се закрива от гигантски клепащ, който се затваря от дясно наляво.

— С хиляда степени.

Шимпанзето ги нарече „хроматофори“. Но те не се отварят и затварят едновременно. Мракът прекосява повърхността на мембраната на *вълни*.

В съзнанието ми изплува една дума: „латентност“.

— Шимп. Тези вълни от пигмент. С каква скорост се движат?

— Около, петдесет и девет хиляди километра в секунда.

Скоростта на мисълта.

А ако това нещо *наистина* мисли, то би трябвало да има логически изходи, синапси — би трябвало да представлява някаква *мрежа*. И ако мрежата е достатъчно голяма, по средата на мрежата би

трябвало да има аз. Точно както при мен и при Дикс. Точно както при шимпанзето. (Ето защо се образовах по този въпрос още в първите бурни дни на нашите отношения. Защото човек трябва да познава врага, и така нататък.)

Интересното при това аз обаче е фактът, че то може да съществува само на максимално разстояние от една десета от секундата от всичките си съставни части. Когато се разпръснем на твърде голямо разстояние — например, когато някой среже мозъка на две по средата, така че двете половини да са принудени да разговарят помежду си по дългия заобиколен път през нервната система; когато невралната архитектура премине някаква критична точка на *разтваряне* и на сигналите им трябва съвсем малко повече време, за да достигнат от точка А до точка Б — ами, тогава цялата система се *разединява*. Двете половини от мозъка се превръщат в различни хора с различни вкусове, различни цели и различно усещане за себе си.

Аз се разпръсква на *ние*.

Това правило не важи само за хората или за бозайниците, нито дори само за Земята. Правилото е в сила за всяка верига, която пренася информация — и важи с една и съща сила за нещата, с които ни предстои да се срещнем, както и за онези, които сме оставили зад гърба си.

Шимпанзето каза петдесет и девет хиляди километра в секунда. Какво разстояние може да измине сигналът през тази мембрана за една десета от базовата секунда? Колко нашироко е разпръснато това аз в небесата?

Плътта е необятна, плътта е немислима. Но духът... духът е...

Мамка му.

— Шимп. Ако използваме средната плътност на невроните в човешкия мозък, колко синапси би трябвало да има в диск от неврони с дебелина от един милиметър и диаметър от пет хиляди осемстотин деветдесет и два километра?

— Две по десет на двадесет и седма степен.

Използвам сакада в базата данни, за да се сдобия с някаква перспектива за разум, разпрострян на площ от тридесет милиона квадратни километра: еквивалентът на два квадрилона човешки мозъци.

Разбира се, каквото и да използва това нещо вместо неврони, те би трябвало да са разположени с много по-малка плътност от нашите; все пак можем да виждаме през тях. Да бъдем свръхконсервативни и да кажем, че това нещо притежава само една хилядна от изчислителната плътност на човешкия мозък. Това прави...

Добре, да кажем, че притежава само една десетохилядна от синаптичната плътност, това пак прави...

Една *сто* хилядна. Едва доловима мъгла от разумна плът. Ако стана още по-консервативна в хипотезата си, нещото ще престане да съществува.

Това все пак прави двадесет милиарда човешки мозъци. *Двадесет милиарда.*

Не знам какво да мисля за това. Нещото не е обикновено извънземно.

И аз все още не съм готова да повярвам в богове.

Завивам зад ъгъла и се блъсвам право в Дикс, който стърчи като голем по средата на дневната ми. Подскачам около метър право нагоре във въздуха.

— *Какво правиш тук, по дяволите?*

Той изглежда изненадан от реакцията ми.

— *Исках да... поговорим* — казва след малко.

— *Никога* не бива да влизаш в дома на някого без покана!

Той отстъпва крачка назад, като заеква:

— *Исках, исках...*

— *Да говориш с мен. Но това се прави на обществено място. На мостика или в салона, или — като стана дума, можеш просто да ми се обадиш.*

Той се поколебава.

— *Нали ти каза, че исках да говорим лице в лице. Нали каза, че това е културна традиция.*

Наистина казах така. Но не *тук*. Това тук е моето място, и то е *личната ми каюта*. Вратите нямат ключалки от съображения за безопасност, а не като покана да влезеш в дома ми и *да ме чакаш в засада*, все едно си някаква шибана мебел...

— *Защо изобщо си станал?* — изръмжавам аз. — *Остават още два месеца, преди да има нужда от нас.*

— *Помолих Шимп да ме събуди, когато станеш ти.*

Ах, тази шибана машина.

— А *ти* защо си станала? — пита ме той, вместо да си тръгне.

Въздъхвам в знак на поражение и се отпускам в един удобни разположен псевдопод.

— Просто исках да проверя предварителните данни.

„Сама“, както би трябвало да се подразбира.

— И какво?

Очевидно не се подразбира. Решавам засега да играя по неговите правила.

— Изглежда, разговаряме с... остров. С диаметър от почти шест хиляди километра. Поне това е разумната част от него. Околната мембрана е почти празна. Имам предвид, че цялото това нещо е *живо*. Цялото фотосинтезира или нещо подобно. Предполагам, че се храни. Не съм сигурна с какво.

— Това е молекулярен облак — казва Дикс. — Навсякъде има органични компоненти. Освен това то концентрира веществата в обсега си.

Свивам рамене.

— Работата е там, че за мозъка има ограничения в размера, но това нещо *е огромно*, то е...

— Малко вероятно — промърморва той, почти на себе си.

Обръщам се, за да го погледна; псевдоподът променя формата си около тялото ми.

— Какво искаш да кажеш?

— Островът е с площ от двадесет и осем милиона квадратни километра, нали? А площта на цялата сфера е седем квинтилиона. Вероятността този остров да се намира точно между нас и 428 е... едно на петдесет милиарда.

— Продължавай.

Но той не може.

— Просто е... *малко вероятно*.

Затварям очи.

— Как е възможно да си достатъчно интелигентен, за да пресметнеш тези числа наум, без да ти мигне окото, и в същото време да си толкова глупав, че да не достигнеш до очевидното заключение?

На лицето му отново се изписва онова стреснато изражение, като на животно в кланицата.

— Недей... аз не съм...

— *Наистина* е малко вероятно. Вероятността случайно да сме попаднали на единственото разумно място върху сфера с диаметър от една и половина астрономически единици е... ами, *астрономически* малка. А това означава...

Той не казва нищо. Гледа ме толкова неразбиращо, че все едно ми се подиграва. Искане ми се да го ударя в лицето.

Но след това, най-сетне, лампичката му светва:

— Означава, че има, въ-въ, повече от един остров? О! Има *много* острови!

Това същество е част от екипажа. Някой ден животът ми почти със сигурност ще зависи от него. Това е много стряскаща мисъл.

Опитвам се засега да не й обръщам внимание.

— Вероятно има цяла популация от такива неща, разпръснати по мембраната като... ами, като кисти. Шимп не знае колко, но след като до този момент сме засекли само едно, може би са доста нарядко.

Този път лицето му е намръщено по друга причина.

— Защо точно *Шимп*?

— Какво имаш предвид?

— Защо го наричаме Шимп?

— За да не казваме всеки път *шимпанзето*.

Защото да дадеш име на нещо, е първата стъпка към това, да го възприемеш като човек.

— Аз проверих какво означава. Някакво глупаво животно.

— Всъщност шимпанзетата са били доста умни — спомням си аз.

— Но не колкото нас. Дори не са могли да говорят. А Шимп може да говори. И е много по-умен от тях. Това име — то е обидно.

— Какво ти пука?

Той просто ме поглежда.

Разпервам ръце:

— Добре, не е шимпанзе. Просто го наричаме така, защото има приблизително същия брой синапси.

— Значи първо му даваме малък мозък, а после през цялото време се оплакваме, че е много глупав?

Търпението ми е на изчерпване.

— Имаш ли нещо предвид, или просто издишваш въглероден двуокис в...

— Защо не сме го направили по-умен?

— Защото никога не можеш да предвидиш поведението на система, която е по-сложна от теб. А ако искаш един проект да продължава да се движи по програма, след като вече те няма, не трябва да предаваш контрола върху него на нещо, което със сигурност ще си измисли собствен план за действие.

Боже, да му се не види, би трябвало *някой* да му е казал за закона на Ашби.

— Значи са му направили лоботомия — казва Дикс след малко.

— Не. От самото начало са го построили така, че да е глупаво.

— Може пък да е по-умен, отколкото си мислиш. Ако ти си толкова умна и *ти* имаш план за действие, защо контролът е предаден на *него*?

— Не се заблуждавай — отговарям аз.

— Какво?

Оставям една мрачна усмивка да се плъзне по лицето ми.

— Ти просто изпълняваш нарежданията на многобройни други системи, които са много по-сложни от теб.

На тях също трябва да им се признае; проклетите администратори са мъртви вече цели звездни животи, а *продължават* да контролират всичко.

— Не разбирам... Как така *аз* ги изпълнявам?

— Съжалявам, скъпи — отговарям и мило се усмихвам на малоумното си отроче. — Не говорех на теб. Говорех на онова нещо, което прави така, че от устата ти да излизат тези звуци.

Дикс става по-бял от бикините ми.

А аз спирам да се преструвам:

— Какво си мислеше, шимпанзе? Ти ще изпратиш тази марионетка да нахълта в дома ми, а аз дори няма да забележа?

— Не... аз не съм... *аз* съм — заеква Дикс. — *Аз* говоря.

— Но то те *учи* какво да кажеш. Знаеш ли изобщо какво означава „лоботомия“? — поклащам глава, обзета от отвращение. — Да не мислиш, че съм забравила как работи връзката с теб само защото всички сме изгорили нашите?

На лицето му започва да се изписва карикатура на изненадано изражение.

— О, дори недей да се *опитваш*, да ти го начукам. Вече си бил на други строежи, така че няма как да не знаеш за това. Освен това си наясно, че сме прекъснали и локалните си връзки. И твоят господар няма какво да направи по въпроса, защото има *нужда* от нас, така че сме достигнали до нещо, което може да се нарече *договорка*.

Не съм повишила тон. Гласът ми е леден, но го контролирам напълно. Въпреки това Дикс почти се *свива* от страх пред мен.

Осъзнавам, че в това се крие една възможност.

Затова разтопявам гласа си, поне малко. Заговарям по-меко:

— Ти също можеш да го направиш, нали знаеш? Да изгориш връзката си. След това дори можеш да се върнеш тук, ако все още искаш. За да си... говорим. Но не и с това нещо в главата ти.

По лицето му се чете паника и това съвсем неочаквано ми разбива сърцето.

— Не *мога* — казва умолително той. — Как иначе да научавам разни неща, как да се *упражнявам*! Мисията...

Наистина не знам кой от двамата говори в момента, затова отговарям и на двамата:

— Мисията може да се изпълни по много различни начини. Имаме предостатъчно време, за да ги изпробваме всичките. Дикс е добре дошъл при мен, когато остане сам.

Те правят една крачка към мен. И още една. Едната ръка потрепва и се надига, все едно искат да ме достигнат с нея, а по кривото лице се изписва нещо, което не мога да прочета както трябва.

— Но аз съм твой *син* — казват те.

Дори не удостоявам това с отговор.

— Махай се от дома ми.

Човек-перископ. Троянски Дикс. Това е ново.

Шимпанзето никога не се е опитвало да направи толкова откровено проникване сред нас, когато сме били будни. Обикновено изчаква всички да си отидем в земите на немъртвите, преди да нахлуе в нашата територия. Представям си специално изработени дрони, невиджани от човешки очи, сглобени в дългите мрачни епохи между отделните строежи; представям си как душат в чекмеджетата и надничат зад огледалата, как облъчват преградите между каютите с

рентгенови и ултразвукови лъчи, как търпеливо претърсват катакомбите на „Ериофора“ милиметър по безкраен милиметър, за да открият тайните съобщения, които си изпращаме един на друг през времето.

Няма никакви реални доказателства за това. Оставяли сме капани и импровизирани сигнални приспособления, които да ни предупредят за проникване, след като се е случило, но те винаги са били по местата си. Разбира се, това не означава нищо. Шимпанзето може и да е глупаво, но освен това е коварно, а един милион години са предостатъчно време всяка една възможност да бъде проверена с помощта на откровена груба сила. Може би документираща местоположението на всяка пращинка, извършва немислимите си злодейства и след това връща всичко точно обратно на мястото му.

Но ние сме твърде умни, за да поемаме риска да си говорим през епохите. Не оставяме кодирани стратегии, нито любовни писма на дълги разстояния, нито бърбиви пощенски картички с древни изгледи от места, които отдавна са изгубени в светлинното изместване. Пазим всичко това в главите си, където врагът никога няма да го открие. Мълчаливото правило гласи, че никога не си говорим по друг начин, освен лице в лице.

Безкрайни, идиотски игри. Понякога почти забравям за какво се караме. Сега, когато пред очите ни има нещо безсмъртно, всичко това ми се струва толкова дребно.

Може би това не означава нищо за вас. Безсмъртието сигурно отдавна не е новина на върховете, които вече сте изкачили. Но аз дори не мога да си го представя, макар че съм надживяла цели светове. Всичко, което имам, са отделни мигове: шеста или триста години, които трябва да разпределя в живота на вселената. Бих могла да стана свидетел на всеки момент във времето, или на един на всеки сто хиляди, ако разпределя живота си достатъчно нарядко — но никога няма да видя *всичко*. Никога няма да видя дори една съвсем мъничка част.

Животът ми ще свърши. Налага се да *избирам*.

Когато наистина си дадете сметка за договора, който сте подписали — след десет или петнадесет строежа, когато вече не просто *знаете* каква сделка сте сключили, а това познание е потънало надълбоко като рак в костите ви — неизменно се превръщате в

скъперници. Нямаме друг избор. Започвате да разпределяте будните си моменти толкова нарядко, колкото изобщо е възможно: само толкова, колкото да се погрижите за строежа, да планирате следващата си контраатака срещу шимпанзето, да се отдадете (ако все още не сте преминали отвъд необходимостта от Човешки контакт) на секс и гушкане и малко топла бозайническа утеха в безкрайния мрак. А после бързо се прибирате в криптата, за да съхраните останките от човешкия си живот в мащабите на Космоса.

Имаше време за образование. Имаше време да завърша сто различни специалности, благодарение на най-добрата технология за обучение, с която разполагаха първобитните хора. Но никога не съм си правила този труд. Защо да горя мъничката си свещ за някаква безсмислена поредица от обикновени факти, защо да пропилявам по този начин своя безценен, безкраен живот, който все някога ще свърши? Само един глупак би избрал ученето вместо място на първия ред пред останките от избухването на свръхнова в съзвездието Касиопея, дори когато изобщо не можете да *видите* шибаното нещо без изкуствено филтриране на цветовете.

Но сега е друго. Сега искам да знам. Това създание, което се провиква през бездната, грамадно като луна, широко като Слънчева система, неуловимо и крехко като крило на насекомо: с готовност ще разменя малко от живота си, за да науча неговите тайни. Как функционира? Как изобщо *живее* тук, на ръба на абсолютната нула, и дори успява да мисли? Какъв необятен, немислим разум би трябвало да притежава, за да ни види как се приближаваме от половин светлинна година разстояние, да предположи какво представляват очите и инструментите ни и да ни изпрати сигнал, който изобщо да успеем да видим, преди да го разберем?

И какво ще стане, когато го пробием с една пета от скоростта на светлината?

Повиквам последните данни, докато отивам да си лягам, и отговорът не се е променил: нищо особено. Проклетото нещо и без това вече е цялото на дупки. Комети, астероиди и обичайните протопланетни боклуци профучават през тази система така, както и през всяка друга. Инфрачервеният скенер улавя разсеяни облаци от бавно изтичащи газове тук и там по периметъра, където мекият порест вакуум от вътрешността се смесва с по-твърдата материя от външната

страна. Дори ако пронижем самия център на мислещата част, не мога да си представя това великанско създание да го почувства дори като убождане. Със скоростта, с която се движим, вече ще сме преминали от другата страна с такава бързина, че няма да предизвикаме дори недоловима инерция в тази мембрана с дебелина от един милиметър.

И все пак. *Спрете. Спрете. Спрете.*

Не става дума за нас, разбира се. Става дума за това, което строим. Раждането на портал е болезнено, катастрофално събитие — изнасилване на пространствено-времевия континуум, което произвежда почти толкова гама- и рентгеново лъчение, колкото един микроквазар. Всяка плът в бялата зона за миг се превръща в пепел, независимо с какво е защитена. Точно затова самите ние никога не намаляваме скоростта, за да запечатаме този момент.

Или поне това е една от всички причини.

Защото ние не можем да спрем, разбира се. Дори промяната на курса не е възможна, освен на миниатюрни стъпки. „Ери“ се рее като орел между звездите, но се управлява трудно като крава на къси разстояния; при двадесет процента от скоростта на светлината дори промяната на курса с една десета от градуса предизвиква сериозни увреждания. Половин градус ще бъде достатъчен, за да ни разкъса: самият кораб може би ще потегли по новия курс, но смачканият му товар ще си продължи по инерция и ще разкъса цялата инфраструктура на корпуса, без дори да се забави.

Дори опитомените сингулярности се превръщат в рутина. Промяната не им се отразява добре.

Когато отново възкръсваме, Островът е запял друга песен.

Отказал се е да ни моли да *спрем спрем спрем* в момента, в който нашият лазер е достигнал до външния му ръб. Сега казва нещо съвсем различно: по кожата му пробягват тъмни тирета от пигмент, които сочат към някакъв фокус извън ръба, подобно на спици на колело. Центърът на въображаемата мишена е невидим, далеч встрани от яркия фон на 428, но е лесно да се предположи къде се намира — на шест светлинни секунди дясно на борд. Има и още нещо: сянка с приблизително кръгла форма, която се движи по една от спиците, като мънисто на конец. Тя също бяга надясно и изчезва зад ръба на импровизираното представление на Острова, а после се ражда отново на същите начални координати, за да повтори движението си.

И тези координати показват точното място, в което ще се забием в мембраната след още четири месеца, ако продължим по настоящата си траектория. Ако някой Бог присвие очи, сигурно ще успее да различи пращинката на строежа от другата страна, където величественият торус на Обръча на Хокинг вече започва да се оформя сегмент по сегмент.

Съобщението е толкова очевидно, че дори Дикс го разбира.

— То иска да преместим портала... — казва той и в гласа му прозвучава нещо като объркване. — Но откъде изобщо знае, че строим портал?

— Фоните са го пробили на път към строежа — изтъква шимпанзето. — Може би е усетило това. Освен това има фотопигменти. Вероятно може да вижда.

— Вероятно вижда по-добре от нас — обаждам се аз.

Дори нещо толкова просто като охранителна камера за шпионка бързо се сдобива с висока разделителна способност, ако се умножи до безкрай и се подреди на площ от тридесет милиона квадратни километра.

Но Дикс мръщи лице, защото все още не е убеден.

— Добре, значи е видяло някакви фони. Но това са отделни компоненти — все още дори не е сглобено кой знае какво. Откъде знае, че строим нещо опасно?

Знае това, защото е много, много умно, мое глупаво дете. Толкова ли е трудно да се повярва, че този... този — „организъм“ ми се струва твърде ограничаваща дума за него — не може просто да си *представи* как ще се сглобят тези компоненти, не може просто да хвърли един поглед на нашите камъни и пръчки и да види точно какво смятаме да направим с тях?

— Може би това не е първият портал, който вижда — предполага Дикс. — Мислиш ли, че там някъде може да има и друг портал?

Поклащам глава.

— Вече щяхме да сме видели лещите.

— Случвало ли ти се е да попадаш на друг?

— Не.

Винаги сме били сами, през всички тези епохи. Винаги сме бягали само в една посока, все по-надалеч.

Все по-надалеч от собствените си деца.

Пресмятам няколко числа.

— До посяването остават осемстотин осемдесет и два дни. Ако действаме сега, ще се наложи да променим курса само с няколко хилядни части, за да се насочим към новите координати. Това е съвсем безопасна промяна. Разбира се, колкото повече отлагаме, толкова по-рисковано ще става.

— Не можем да го направим — казва шимпанзето. — Така ще подминем портала с два милиона километра.

— Да преместим портала. Да преместим целия проклет строеж. Да преместим рафинериите, фабриките и проклетите скали. Ако изпратим нареждането веднага, скоростта от няколкостотин метра в секунда ще бъде достатъчна за това. Дори не се налага да отлагаме строежа, ще продължим да работим в движение.

— Всеки един от тези вектори ще ограничи полето на сигурност на строежа. И ще увеличи риска за грешка над допустимите равнища, без да донесе нищо в замяна.

— Какво ще кажеш за факта, че на пътя ни има разумно съществуване?

— Потенциалното присъствие на разумен извънземен живот вече е включено в уравнението.

— Добре, на първо място, в това няма нищо потенциално. Шибаното нещо е *точно срещу нас*. И ако продължаваме по същия курс, ще го прегазим.

— Избягваме всички планети в обитаеми зони. Не сме видели никакви следи от космическа технология. Настоящото местоположение на строежа отговаря на всички критерии за съхраняване на местната фауна.

— Само защото хората, които са съставили твоите критерии, изобщо *не са очаквали да се срещнат с жива сфера на Дайсън!*

Но аз си губя времето и го знам. Шимпанзето може да изчисли уравнението си още един милион пъти, но ако не знае къде да сложи променливата, какво ще промени това?

Едно време, преди всичко да отиде по дяволите, имахме разрешително да променяме тези параметри. Но това беше преди да открием, че едно от нещата, които администраторите все пак бяха очаквали, е бунт на борда.

Решавам да опитам с друга тактика.

— Помисли за вероятната заплаха.

— Няма признаци за такава.

— Погледни предполагаемия брой на синапсите му! Това нещо разполага с пъти повече изчислителна мощ, отколкото цялата цивилизация, която ни е изпратила тук. Мислиш ли, че нещо може да стане толкова умно и да оцелее толкова дълго, ако не се е научило как да се защитава? Ние предполагаме, че то ни моли да преместим портала. Ами, ако не е молба? Ами, ако просто ни дава шанс да се преместим, преди да вземе нещата в собствените си ръце?

— То няма ръце — обажда се Дикс от другата страна на резервоара.

И дори не се шегува. Просто е толкова глупав, че ми се иска да му смачкам физиономията.

Опитвам се да не повишавам тон.

— Може би няма *нужда* от ръце.

— И какво ще ни направи, ще ни убие с *примигване*? То няма оръжия. Дори не контролира цялата мембрана. Скоростта на сигнала е твърде ниска за това.

— Не *знаем*. Точно *това* искам да кажа. Дори не сме се опитали да разберем. Ние сме строителни работници, по дяволите; всичко, с което разполагаме на място, е една шепа фони за строеж на портали, които сме пригостили за научни изследвания. Можем да преценим някои от основните му физически параметри, но не знаем как разсъждава това нещо, с какви естествени механизми за защита може да разполага...

— От какво имаме нужда, за да го разберем? — пита шимпанзето, като олицетворение на здравия разум.

Иска ми се да изкрещя: *Не можем да го разберем! Имаме само това, с което разполагаме в момента! Докато фоните на място успеят да построят това, което ни трябва, вече ще сме подминали точката, от която няма връщане назад!*

Всеки момент ще убием едно същество, което е по-разумно от цялата човешка история, шибана машина такава, а ти дори не искаш да си направиш труда да преместиш тъпата ни магистрала на съседното празно място!

Но разбира се, ако кажа това, шансовете за оцеляване на Острова ще паднат от ниски на нулеви. Затова се хващам за последната сламка,

която ми е останала: може би информацията, с която разполагаме, все пак е достатъчна. Ако не можем да се сдобием с нова, може би ще е достатъчно да анализираме старата.

— Трябва ми малко време — казвам аз.

— Разбира се — отвърща шимпанзето. — Колкото е необходимо.

На шимпанзето не му е достатъчно да убие това същество. Освен това иска и да се изплюе върху него.

Под предлог че ми помага в проучването, то се опитва да *разгради* Острова на съставните му части и да го принуди да отговори на жалките земни прецеденти. Разказва ми за бактерии от Земята, които са виреели на радиационен фон от 1,5 рада и са се присмивали на абсолютния вакуум. Показва ми недосегаеми миниатюрни бавноходки, които са можели да се свият на кълбо и да заспят на ръба на абсолютната нула, като са се чувствали у дома си както на дъното на океанските падини, така и в дълбокия Космос. Кой знае докъде са стигнали тези симпатични малки безгръбначни, ако са имали време и възможност да се отдалечат от планетата! Може би бяха преживяли дори самата смърт на родната си планета, бяха се съюзили, бяха започнали да живеят в нещо като колония?

Пълни глупости.

Научавам сама, каквото мога. Изучавам алхимичните процеси, с помощта на които фотосинтезата преобразува светлина, газ и електрони в жива тъкан. Проучвам физическите параметри на слънчевия вятър, който опъва мембраната на сферата около звездата, и пресмятам долните граници на метаболичните нива за една форма на живот, която филтрира органични материали от етера. Изумявам се от скоростта на мислите на това същество: почти толкова висока, колкото скоростта на полета на „Ери“, в пъти по-бързо от нервните импулси на всеки бозайник. Може би използва някакъв органичен свръхпроводник — нещо, по което охладените електрони могат да се носят почти без никакво съпротивление в ледената пустош на Космоса.

Запознавам се с фенотипната еластичност и неволната адаптация, този непредвиден фокус на еволюцията, който позволява на видовете да оцеляват в непознати условия и да проявяват нови характеристики, от каквито никога не са имали нужда у дома. Може би това е начинът една форма на живот без естествени врагове да се сдобие със зъби, нокти и готовността да ги използва по

предназначение. Оцеляването на Острова зависи от способността му да ни убие; налага се да открия *нещо*, което би могло да го превърне в заплаха.

Но всичко, което откривам, засилва подозренията ми, че съм обречена да се проваля — защото започвам да си давам сметка за това, че насилието е *планетарен* феномен.

Планетите са лошите родители на еволюцията. Самата им повърхност насърчава враждебните действия, като концентрира природните ресурси на ограничени, подходящи за отбрана места, за които може да се води война. Гравитацията принуждава всичко живо да пилее енергия за кръвоснабдяване и опорно-двигателни системи, така че непрекъснато да стои на пост срещу безкрайната садистична кампания да бъде смачкано на пихтия. Достатъчно е да направите една погрешна крачка от високо място, за да пръснете на парчета цялата си безценна архитектура. А дори да победите всичко това и да сглобите някакво тромаво бронирано шаси, което да издържи бавното изпълзяване на сушата — колко време ще мине, преди самата планета да привлече някой астероид или комета, които да се стоварят върху нея от небесата и да върнат всичко на първо квадратче? Нима е чудно, че сме отраснали с убеждението, че животът е борба, че в тази игра може да има само един победител, че бъдещето принадлежи на онези, които смазват конкуренцията?

Но тук правилата са толкова различни. В по-голямата част от Космоса цари спокойствие: няма дневни или сезонни цикли, няма ледени епохи или глобално затопляне, няма лудешко пилеене на махалото между горещо и студено, между безветрие и буря. Условиата за живот изобилстват: на кометите, по повърхността на астероидите, в мъглявините с размери от стотици светлинни години. Молекулярните облаци греят от органична химия и живителна радиация. Необятните им прашни криле се затоплят от инфрачервеното излъчване, пресяват твърдите материали и пораждат звездни люлки, които само някой осакатен бежанец от дъното на гравитационен кладенец би нарекъл „смъртоносни“.

Тук законът на Дарвин е абстракция, неуместен куриоз. Този Остров изобличава в лъжа всичко, което някога са ни казвали за механизма на живота. Захранван от слънцето, приспособен до съвършенство, безсмъртен, той не е победил в борбата за оцеляване:

къде са хищниците, конкурентите, паразитите? Целият живот около 428 е едно необятно цяло, един величествен акт на симбиоза. Тук, в природата, не властва законът на джунглата, а законът на милосърдието.

Лишен от капацитета за насилие, Островът е надживял цели светове. Освободен от оковите на технологията, той е станал по-мъдър от цели цивилизации. Островът е разумен отвъд всичко, което можем да си представим, и е...

...добър. Няма как да е иначе. С всеки изминал час се убеждавам в това. Как е възможно дори да си представи съществуването на враг?

Спомням си всички думи, с които го наричах, преди да разбере какво представлява наистина. „Топка от плът“, „Киста“. Вече ми се струва, че тези думи граничат с богохулството. Никога повече няма да го наричам така.

А освен това има и още три думи, които биха го описали по-добре, ако позволя на шимпанзето да надделее: „жертва на катастрофа“. И колкото повече гледам, толкова повече се страхувам, че проклетата машина е права.

Защото изобщо не виждам как този Остров би могъл да се защити.

— Нали разбираш, че „Ериофора“ е невъзможна? Корабът нарушава законите на физиката.

Двамата сме в една от каюткомпаниите встрани от коремната нотохорда, за да си починем от библиотеката. Решила съм да започна отначало, от основните положения. Дикс ме гледа с напълно разбираема смес от объркване и недоверие; твърдението ми едва ли не е прекалено тъпо, за да бъде отречено.

— Това е самата истина — уверявам го аз. — За да се ускори кораб с масата на „Ери“, особено при относителни скорости, отива твърде много енергия. Колкото енергийното излъчване на цяло слънце. Отначало хората са решили, че ако изобщо стигнем до звездите, ще трябва да го направим с космически кораби, големи колкото палеца ти. А екипажът ще трябва да бъде от виртуални личности, записани върху електронен чип.

Това е твърде абсурдно дори за Дикс.

— *Не е* вярно. Ако нямаш маса, не можеш да паднеш към нищо. Ако беше толкова малък, „Ери“ дори нямаше да *функционира*.

— Но я си представи, че не можем да изместим тази маса. Представи си, че нямаме тунели в пространствено-времевия континуум, нямаме проводници на Хигс, нямаме нищо, с което да можем да изхвърлим гравитационното си поле по посока на движението. И центърът на тежестта ни просто си стои... ами, в центъра на тежестта.

Това предизвиква характерното спазматично поклащане на главата на Дикс.

— Но ние имаме тези неща!

— Естествено, че ги имаме. Но много дълго време не сме знаели за тях.

Кракът му нетърпеливо потропва по палубата.

— Това е историята на нашия вид — обяснявам му аз. — Всеки път си мислим, че сме разбрали всичко, разкрили сме всички тайни, и точно тогава някой открива някаква дреболия в данните, която не съвпада с обяснението на модела. И всеки път, когато се опитаме да я заметем под килима, дупката в модела става все по-голяма, и преди да се усетим, целият модел на света се разпада. Това се е случвало непрекъснато. Един ден масата е ограничение, а на следващия вече е задължително условие. Всички неща, които си мислим, че знаем — те се променят, Дикс. И ние трябва да се променяме заедно с тях.

— Но...

— Шимпанзето не може да се променя. Правилата, които следва, са на десет милиарда години, а то няма никакво шибано въображение — и всъщност никой не е виновен за това, защото хората просто не са знаели как по друг начин да направят така, че мисията да се изпълнява по план в продължение на астрономически периоди от време. Те са искали да не се отклоняваме от задачата си и затова са направили нещо, което да не може да се отклони от нея; но освен това са знаели, че нещата се *променят*, и точно затова и *ние* сме тук, Дикс. За да се справяме с нещата, с които шимпанзето не може да се справи.

— С извънземното — казва Дикс.

— С извънземното.

— Шимпанзето се справя с него.

— Как? Като го убива?

— Ние не сме виновни, че то е застанало на пътя ни. То не представлява заплаха и...

— Не ми пука дали представлява *заплаха*, или не! Нещото е живо и разумно, и да го убием само за да продължи да се разширява някаква империя...

— Не е някаква. Империята е на човечеството. Нашата империя.

Ръцете на Дикс изведнъж са престанали да потрепват. Изведнъж целият е застанал неподвижно като камък.

Изсумтявам подигравателно.

— Какво знаеш ти за човечеството?

— Аз съм от него.

— Ти си един шибан трилобит. Виждал ли си какво излиза от тези портали, след като ги построим?

— Най-често нищо — отговаря той и се замисля. — А понякога... кораби, може би.

— Ами, аз съм виждала доста повече от това и можеш да ми повярваш, че ако тези неща някога са били част от човечеството, това е било много отдавна.

— Но...

— Дикс — прекъсвам го аз и дълбоко си поемам дъх, за да се върнем на темата. — Виж, ти не си виновен за това. Нямах достъп до друга информация, освен тази, с която те захранва онзи малоумник с неговата мисия. Но ние не го правим за Човечеството и за Земята. Земята вече я *няма*, не разбираш ли? Слънцето я е изпепелило само един милиард години след като сме я напуснали. Каквото и да е това нещо, за което работим в момента, то... то дори не иска да си *говори* с нас.

— Така ли? Тогава защо го правим? Защо просто... просто не се *откажем*?

Той наистина не знае.

— Опитяхме се — казвам аз.

— И?

— И твоето шимпанзе ни изключи системите за поддържане на живота.

Този път Дикс няма какво да каже на това.

— То е *машина*, Дикс. Защо не можеш да го проумееш? То е *програмирано*. Не може да се промени.

— *Ние* също сме машини, просто сме изградени от други компоненти. А ние можем да се променяме.

— Така ли? Последния път, когато проверих, ти толкова усърдно лижеше задника на това нещо, че дори не искаше да прекъснеш кортикалната си тръба.

— Така се учи. Няма *причина* да се променям.

— А какво ще кажеш от време на време да се държиш като *човек*, по дяволите? Какво ще кажеш да се сближиш с хората, които може би ще ти спасяват живота следващия път, когато се наложи да излезеш от кораба? Това не е ли достатъчна *причина* за теб? Защото нямам никакъв проблем да ти кажа, че точно в момента ти вярвам по-малко, отколкото на шибания резервоар. Дори не съм сигурна с кого разговарям.

— Не съм виновен *аз*.

За пръв път прочитам по лицето му нещо друго, освен обичайната комбинация от страх, объркване и малоумни изчисления.

— *Вие* сте виновни, *всички* сте такива. Говорите... *накриво*. Мислите *накриво*. Всички правите така и от това ме боли.

Изражението му се вкаменява.

— Дори не ми трябваше за това — изръмжава той. — Дори не те *исках*. Можех сам да се справя с целия строеж и *казах* на Шимп, че...

— Но шимпанзето е решило, че все пак трябва да ме събудиш, а ти винаги правиш това, което ти каже шимпанзето, нали? Защото шимпанзето винаги знае най-добре, защото шимпанзето ти е *шеф*, защото шимпанзето е шибаният ти *бог*. И точно затова се налага да ставам от леглото, за да наглеждам едно дете-идиотче, което дори не може да отговори на сигнал за помощ, без да го водят за носа.

Нещо прещраква в дълбините на съзнанието ми, но аз вече съм набрала скорост.

— Искаш ли *наистина* да видиш нещо, което да ти послужи за модел? Искаш ли нещо, от което да се учиш? Забрави за шимпанзето. Забрави за мисията. Погледни право напред — не разбираш ли? Погледни какво иска да премаже твоето безценно шимпанзе само защото ни е застанало на пътя. Това нещо е по-добро от всеки от нас. По-умно, миролюбиво и добронамерено...

— Откъде знаеш? Не можеш да знаеш това!

— Не, *ти* не можеш да го знаеш, защото си *малоумен*. Всеки нормален първобитен човек ще го види веднага, но ти...

— Това е лудост — просъсква ми Дикс. — *Ти* си луда. *Ти* си вредна.

— Аз съм вредна?!

Някаква далечна част от мен чува зашеметеното изтъняване на собствения ми глас, докато се доближавам до ръба на истерията.

— За мисията — Дикс ми обръща гръб и се отдалечава.

Ръцете ме болят. Изненадано свеждам поглед към тях: стиснала съм юмруци толкова силно, че ноктите ми са се забили в дланите. Трябва да положи истински усилия, за да ги отпусна.

Почти си спомням това усещане. Едно време непрекъснато се чувствах по този начин. Едно време, когато всичко беше *важно*; преди страстта да изтлее до рутина, преди яростта да се охлади до презрение. Преди Съндей Ахзмундин, принцесата-воин на вечността, да се задоволи с това да засипва с обиди малоумното си дете.

Едно време бяхме нажежени до бяло. Някои части от този кораб все още са овъглени и необитаеми, дори след толкова много време. Спомням си това усещане.

Така се чувствах, когато бях будна.

Вече съм будна, вече съм сама и ми писна идиотите да имат числено превъзходство над мен. Има си правила, има си рискове и човек не бива да събужда мъртвите просто така, но майната му на всичко. Ще повикам подкрепления.

Дикс със сигурност има и други родители, поне баща — няма как да е получил тази Y-хромозома от мен. Преглъщам безпокойството си и проверявам списъка; изваждам от базата мини геномните карти; сравнявам ги една с друга.

Ха. Има само един друг родител: Кай. Питам се дали това е просто съвпадение, или шимпанзето си е извадило твърде много заключения от нашия зноен секс марафон при разлома Сигнус. Няма значение. Момчето е колкото мое, толкова и твое, Кай, така че е време да поемеш отговорност и да...

О, мамка му. О, не. Моля те, не.

(Има си правила. Има и рискове.)

В списъка пише, че е станало преди три строежа. Кай и Коми. И двамата. Един от въздушните шлюзове е блокирал, следващият е бил

твърде далеч по протежение на корпуса на „Ери“, наложило се е да пълзят на магия между двата. Сигнали са до шлюза, но не и преди светлинното изместване да ги изпържи в скафандрите им. Цели часове след това са продължили да дишат, да говорят, да се движат и да плачат, все едно още са живи, докато вътрешностите им са се разпадали от кръвоизливи в телата им.

По време на тази смяна са били будни още двама души от екипажа — още двама, на които се е паднало да изчистят кръвта. Ишмаел и...

— Нали каза, че...

— *Копеле мръсно!*

Скачам на крака и удрям сина си в лицето с цялата сила на десет секунди разбито сърце, зад които вилнеят десет милиона години отхвърляне на неизбежната истина. Усещам как зъбите му поддават зад устните. Той полита назад, очите му са отворени широко като телескопи, а по устата му вече разцъфва кръвта.

— Нали каза, че мога да се върна! — изквичавя той, като пълзи назад по палубата.

— Той е бил баща ти, да ти го начукам! Ти си знаел, бил си там! Той е умрял пред очите ти, а ти дори не ми каза!

— Аз... аз...

— Защо не ми каза, копеле такова? Шимпанзето ти каза да ме излъжеш, нали? Така ли...

— *Мислех си, че знаеш!* — изкрещява той. — *Защо да не знаеш?*

Яростта ми изчезва без следа, като въздуха през пробив в корпуса. Отпускам се обратно в псевдопода, заровила лице в ръцете си.

— Записано е в дневника — хленчи той. — През цялото време беше записано там. Никой не е укрил информацията. Как така не знаеш?

— Знаех — признавам глухо аз. — Или по-скоро...

Имам предвид, че не знаех, но това не би трябвало да ме изненадва. Просто... просто след известно време спрях да проверявам.

Има си *правила*.

— Дори не ме попита — казва тихо моят син. — Как са другите.

Вдигам поглед към него. Дикс ме гледа с широко отворени очи от другия край на помещението, притиснат с гръб към стената —

прекалено уплашен дори да се шмугне покрай мен, за да стигне до вратата.

— Какво правиш тук? — питам уморено.

На гърлото му е заседнала буца. Налага се да опита повторно, за да каже:

— Нали каза, че мога да се върна. Ако изгоря връзката си...

— Изгорил си връзката си.

Той преглъща и кимва. Избърсва кръвта с опакото на ръката си.

— Какво каза шимпанзето за това?

— Той каза... то каза, че може.

Този опит да се подмаже е толкова очевиден, че в този миг наистина му вярвам — той е останал сам.

— Значи все пак си му поискал позволение.

Дикс кимва, но аз прочитам издайническите признаци по лицето му и казвам:

— Не ме лъжи, Дикс.

— Ами... всъщност той го предложи.

— Разбирам.

— За да можем да поговорим — добавя Дикс.

— За какво искаш да си говорим?

Той свежда очи към пода и свива рамене.

Изправям се и го доближавам. Той се напруга, но аз поклащам глава и разпервам ръце.

— Няма страшно. Няма страшно.

Подпирам се с гръб на стената и се отпускам надолу, докато не сядам до него на палубата.

После известно време просто седим там.

— Беше толкова отдавна — казвам накрая аз.

Той ме поглежда неразбиращо. Какво изобщо означава отдавна на това място?

Решавам да опитам отново.

— Нали знаеш какво казват — че алтруизмът не съществува?

Очите му стават безизразни за момент, после в тях проблясва паника и аз разбирам, че току-що се е опитал да се свърже, за да разбере какво означава тази дума, защото е забравил как вече няма връзка. Значи наистина сме само двамата.

— Алтруизъм — обяснявам аз. — Обратното на егоизъм. Да постъпиш по начин, който ти струва нещо, но помага на някой друг.

Явно схваща какво имам предвид.

— Казват, че всяко такова действие, в крайна сметка, може да се обясни с манипулация, естествен подбор, реципрочност или нещо подобно, но не са прави. Аз можех...

Затварям очи. Това е по-трудно, отколкото съм очаквала.

— Можех да бъда щастлива, ако просто знаех, че Кай е добре и Кони е щастлива. Дори от това да нямаше никаква полза за мен, дори да ми струваше нещо, дори да нямаше никаква вероятност да видя отново някой от тях двамата. Почти всяка цена щеше да си струва това да знам, че те са добре. Дори само да вярвам, че те са...

Какво толкова, ако не съм я виждала от пет строежа насам? Какво толкова, ако той не се е паднал в моята смяна още от съзвездието Стрелец? Сигурно просто спят. Може би следващия път ще се видим.

— Затова не проверяваш — казва бавно Дикс.

По долната му устна се събират кървави мехурчета; той сякаш не го забелязва.

— Затова не проверяваме.

Само че сега проверих и тях ги няма. И двамата ги няма. С изключение на миниатюрните канибализирани нуклеотиди, които шимпанзето е рециклирало в моя дефектен, зле приспособен син. Ние двамата сме единствените топлокръвни същества на хиляда светлинни години наоколо, а аз съм толкова самотна.

— Съжалявам — прошепвам и се навеждам към него, и облизвам кръвта от разбитите му устни.

Едно време на Земята — едно време, когато *имаше* Земя — живееха едни малки животни, които се наричаха котки. Известно време и аз имах котка. Понякога я гледах как спи с часове: лапите, мустаците и ушите ѝ не спираха да помръдват в лудешки ритъм, докато котката ми преследваше въображаемата си плячка през сънищата, създавани от мозъка ѝ.

Синът ми изглежда по същия начин, когато шимпанзето прониква в неговите сънища.

Гледката е почти буквална, за да бъде метафора: кабелът влиза в главата му като някакъв паразит и го захранва с информация през старомодната фиброоптична връзка, след като вече е изгорил

безжичния вариант. Захранва го *насила*, предполагам; отровата се излива вътре в главата на Дикс, а не изтича от нея.

Не би трябвало да съм тук. Нали съвсем скоро му вдигнах скандал за това, че нарушава личното ми пространство? (Съвсем скоро. Преди дванадесет светлинни дни. Всичко е относително.) От друга страна, не виждам тук никакво лично пространство, което може да бъде нарушено: по стените няма декоративни елементи, произведения на изкуството или предмети, свързани с някакво хоби, не се вижда и виртуална конзола. Секс играчките, с които е оборудвана всяка каюта, си стоят неизползвани по лавиците; ако доскорошният ми опит не подсказваше противното, щях да предположа, че той е на лекарства за потискане на либидото.

Какво правя тук? Какво е това, някакъв извратен майчински инстинкт, някакво остатъчно изражение на родителско поведение от времето на плейстоцена? Такъв робот ли съм, че съм се подчинила на нарежданията на малкия си мозък, който ме е изпратил тук да пазя детето си, докато спи — в ролята ми на майка?

В ролята ми на *самка*?

Няма значение: каютата му е празна обвивка, тук няма нищо останало от Дикс. В псевдопода лежи само изоставеното му тяло, пръстите му помръдват, а очите му потрепват под отворените клепачи в реакция на мястото, където е отишло съзнанието му.

Те не знаят, че съм тук. Шимпанзето не знае, защото изгорихме шпионските му очи преди един милиард години, а синът ми не знае, че съм тук, защото... ами, защото за него точно в този момент не съществува *тук*.

Какво да правя с теб, Дикс? Всичко е безсмислено. Дори езикът на тялото ти е такъв, все едно си отраснал в епруветка — но аз далеч не съм първото човешко същество, което виждаш. Израснал си в добра компания — с хора, които *познавам*, на които вярвам. Вярвах. Как стана така, че премина на другата страна? Как те оставиха да се провалиш така?

И защо не ме предупредиха за теб?

Да, има си правила. Съществува заплахата от вражеско наблюдение през дългите мъртви нощи, както и заплахата от... други загуби. Но това се случва за пръв път. Някой трябваше на ми остави

нещо — някаква улика, скрита дълбоко в метафори, твърде сложна за разбиране от малоумните...

Бих дала много, за да погледна в този кабел и да видя какво виждаш в момента. Но не мога да поема този риск, разбира се; ще издам присъствието си в мига, в който се опитам да взема проба от каквото и да е, което е по-сложно от най-основната модулация на данните, а...

Чакай малко.

Темпото на модулация на данните е твърде ниско. Не е достатъчно дори за образи с висока резолюция, какво остава за тактилна и обонятелна информация. Това нещо, в което си потънал, в най-добрия случай представлява силно стилизирана версия на действителността.

Но въпреки това, погледни се какво правиш. Пръстите, очите — приличаш на котка, която сънува мишки и ябълков пай. Приличаш на мен, докато потъвах отново и отново в отдавна изгубените океани и планини на Земята, преди да си дам сметка, че *да живееш в миналото, е поредният начин да умираш в настоящето*. Темпото на модулация е толкова ниско, че едва би стигнало за проверка на системата; в същото време езикът на тялото ти твърди, че си потънал в цял един друг свят. Как е възможно машината да те измами така, че да се държиш като на пиршество, докато едва преживяваш на хляб и вода?

И защо изобщо би го направила? Информацията се поглъща по-добре, когато *може* да се погълне, да се вкуси и да се чуе; човешките мозъци са пригодени за много по-богати нюанси от графики и чертежи. Дори най-сухите технически доклади съдържат повече сензорна информация от това, с което те захранват в момента. Защо да се задоволяваш с точки и чертички, когато можеш да рисуваш с маслени бои и холограми?

Защо се опростяват нещата по принцип? За да се намали броят на променливите величини. За да се обхване необятното.

Кай и Кони. *Тези* двамата бяха променливи, необхватни величини. Преди инцидента. Преди сценарият да се *опрости*.

Някой трябваше да ме предупреди за теб, Дикс.

Може би някой се опита да го направи.

И така, моят син излиза от гнездото, обгърнат в хитинова обвивка, и отива на разходка. Не е сам; един от телероботите на

шимпанзето го придружава от външната страна на корпуса на „Ери“, за да внимава той да не се подхлъзне и да отлети назад в звездното минало.

Може би това никога няма да бъде повече от учение, може би този сценарий — катастрофална повреда на контролните системи, при която шимпанзето и всичките му резерви се изключват, а всички задачи по поддръжката изведнъж се прехвърлят на рамене от плът и кръв — е репетиция за криза, която никога не се случва наистина. Но дори най-малко вероятният сценарий се доближава до пълната сигурност, когато се повтаря през целия живот на вселената; затова всички участваме в играта. Упражняваме се. Задържаме дъха си и се гмуркаме навън. Нямаме никакво време за губене: дори в бронята на скафандъра, при движение с такава скорост, остатъчната радиация от светлинното изместване е достатъчна да ни изпържи за броени часове.

Цели светове са се родили и загинали от последния път, когато съм използвала интеркома в каютата си.

— Шимп.

— Винаги съм тук, Съндей.

Гласът му е гладък като кадифе, престорен и дружелюбен. Говори със заучената лекота на опитен психопат.

— Знам какво правиш.

— Не те разбирам.

— Наистина ли си мислиш, че не виждам какво става? Ти произвеждаш следващото поколение. Хората от старата смяна ти създават толкова много проблеми, че си решил да започнеш начисто с хора, които не си спомнят как е било едно време. Хора, които си... *опростило*.

Шимпанзето не отговаря. Камерата на дрона показва как Дикс тежко крачи по неравния терен от базалтови и метални сплави.

— Но ти не можеш да отгледаш човешко дете, не и без чужда помощ.

Знам, че се е опитало да го направи: в списъка на екипажа нито веднъж не се споменава за Дикс, докато един ден изведнъж не се появява, вече на възраст от петнадесетина години, и на никого не му хрумва да попита за това, защото никой никога...

— Виж какво си направило с него. Справя се страхотно с логически разсъждения с ограничен набор от условия. Никой не може

да смята по-добре от него. Но не може да мисли. Не може да направи и най-малкия интуитивен скок. Ти си като онези...

Спомням си една легенда от Земята, която съм прочела по онова време, когато самото четене не ми се струваше толкова неприлична загуба на ограничената продължителност на живота ми.

— ... като онези вълци, които са се опитали да отгледат Човешко дете. Ти можеш да го научиш как да се придвижва на четири крака и как да се държи в глутницата, но не можеш да го научиш да ходи на задните си крака, да говори или да бъде човек, защото си прекалено тъпо за това, Шимп, и най-сетне си го разбрало. И точно затова го подхвърли на мен. Защото си мислиш, че аз мога да ти го поправя.

Поемам си дъх и рискувам.

— Но той не означава нищо за мен. Разбираш ли? Той е по-малко от нищо за мен — защото ми пречи. Той е шпионин, безсмислена загуба на кислород. Дай ми поне една причина да не го оставя заключен отвън, докато не се изпържи.

— Ти си майка му — казва ми шимпанзето, защото е прочело всичко за подбора на вида и си е останало твърде глупаво, за да разбере нюансите.

— А ти си идиот.

— Ти го обичаш.

— Не — казвам аз и в гърдите ми засяда ледена буца.

Устата ми сама се заема да оформи следващите думи, които излизат от нея премерени и безизразни:

— Аз не мога да обичам никого, малоумна машина такава. Точно затова съм тук. Наистина ли си мислиш, че щяха да рискуват да поверят безценната ти безкрайна мисия на някакви крехки порцеланови куклички, които имат нужда от любов?

— Ти го обичаш.

— Мога да го убия, когато си поискам. И точно това ще направя, ако не преместиш портала.

— Мога да те спра — казва меко шимпанзето.

— Няма нужда да е толкова трудно. Просто премести портала и двамата ще получим това, което искаме. А ако предпочиташ, можеш да не отстъпваш и да се опиташ да помириш нуждата си от майчински грижи с моето намерение да затрия това малко копеле. Очаква ни дълго пътуване, шимпанзе. И може би ще разбереш, че няма да можеш

да ме изключиш толкова лесно от уравнението, както си го направил с Кай и Кони.

— Не можеш да сложиш край на мисията — казва ми то почти нежно. — Вече се опита да го направиш.

— Не става дума за край на мисията. Става дума само за това мисията малко да се забави. Твоят оптимален сценарий вече не съществува. Единственият начин този портал да бъде завършен е да спасим Острова или да убием твоя прототип. Ти решаваеш кое от двете да направим.

Изчислението на предимствата и недостатъците е доста просто. Шимпанзето може да го реши за миг. Но въпреки това не отговаря. Мълчанието се проточва. Обзалагам се, че търси някакво друго решение. Опитва се да намери заобиколен маршрут. Подлага на съмнение самите условия на сценария и се опитва да разбере дали наистина мисля това, което казвам, дали е възможно цялото му теоретично познание за майчинската любов да не отговаря на истината в такава степен. Може би проверява статистиката на убийствата между кръвни роднини и търси някаква вратичка, през която да излезе от ситуацията. И може би наистина съществува такава, не знам. Но шимпанзето не е като мен — то е по-проста система, която се опитва да разбере как работи една по-сложна система, и това ми дава предимство срещу него.

— Ще ми дължиш нещо — казва накрая то.

Едва не избухвам в смях.

— Какво?

— Иначе ще кажа на Диксън, че си заплашила да го убиеш.

— Продължавай.

— А ти не искаш той да разбере това.

— Не ме интересува дали ще разбере. Да не би да си мислиш, че той ще се опита да ме убие за отмъщение? Да не би да си мислиш, че по този начин ще изгубя неговата любов?

Изговарям провлачено последната дума, така че да му покажа колко е абсурдна.

— Ще изгубиш неговото доверие. А на това място трябва да си имате доверие един на друг.

— А, да. Взаимното доверие. Бях забравила, че това е шибаната основа на цялата ни мисия.

Шимпанзето не казва нищо.

— Да кажем, че се съглася — казвам след малко аз. — Какво точно ще ти дължа?

— Една услуга — отговаря шимпанзето. — Която ще ми върнеш в бъдеще.

Синът ми невинно се носи на фона на звездите, а животът му виси на косъм.

Заспиваме. Шимпанзето неохотно променя безчет миниатюрни траектории. Настройвам алармата да ме събужда веднъж на всеки няколко седмици, като по този начин изгарям още малко от свещта на живота си, за да проверявам дали врагът няма да се опита да извърти някой номер в последния момент; но поне засега шимпанзето сякаш се държи прилично. DNF428 се приближава на подскоци към нас, с темпото на разпокъсаните мигове от живота ми, нанизани като мъниста на безкраен конец. Индустриалната зона се извива от дясната страна на кораба: рафинерии, резервоари, фабрики за нанопроизводство и гъсти ята от работи на фон Нойман, които се множат, изяждат и рециклират помежду си, за да се превърти в обшивки и проводници, влекачи и резервни части. Най-добрата технология от времето на кроманьонците мутира и сее метастази през вселената като бронирано раково образуване.

А между него и нас като завеса проблясва една искряща форма на живот, крехка, безсмъртна и немислимо чужда, и простият трансцендентален факт на нейното съществуване превръща всичко, което моят вид някога е постигнал, в кал и лайна. Никога не съм вярвала в богове, в абсолютното добро или абсолютното зло. Винаги съм вярвала само в това, което върши работа. Всичко останало е оптична илюзия, с която да те манипулират черноработници като мен.

Но сега вярвам в Острова, защото няма *нужда* да го правя. Островът няма *нужда* да повярваш в него: необятното му съществуване право пред нас е емпиричен факт. Никога няма да разбере какво си мисли, никога няма да науча подробностите за неговия произход и еволюция. Но мога да го видя: гигантски, зашеметяващ и толкова нечовешки, че просто няма как да не е по-добър от нас, по-добър от всичко, което някога бихме могли да станем.

Вярвам в Острова. Заложих на карта живота на собствения си син, за да спася неговия живот. Готова съм да убия собствения си син,

за да отмъстя за неговата смърт.

И все още може да се наложи да го направя.

След всичките тези милиони години, които съм пропиляла, най-сетне съм направила нещо, което си струва.

Финалната права.

Пред мен се очертава безкрайна хипнотизираща поредица от визирни кръстове, приковани в целта. Дори в този момент, когато до възпламеняването остават броени минути, разстоянието до неродения портал все още го прави невидим. Няма да има нито един миг, в който невъоръженото око да успее да улови нашето местоназначение. Вдъваме иглата твърде бързо, за да се случи това: мястото на бода ще остане зад нас, още преди да го разберем.

Или, ако в корекциите на курса ни е допусната и най-миниатюрната грешка — ако траекторията с дължина от един трилион километра се отклони с нещо като хиляда метра — всички ще умрем. Още преди да го разберем.

Инструментите ни докладват, че сме точно в целта. Шимпанзето ми казва, че сме точно в целта. „Ериофора“ пада напред, непрестанно изтегляна през пустотата от собствената си маса, изхвърлена по вълшебен начин пред нея.

Поглеждам към картината, която показва камерата на дрона пред нас. Картината е прозорец във времето — дори в този момент продължава да има закъснение от няколко минути — но миналото и настоящето се устремяват все по-близо едно към друго с всяка изминала базова секунда. Новоизкованият портал се очертава мрачно и застрашително на фона на звездите: величествена паст, създадена да поглъща самата реалност. Фоните, рафинериите, поточните линии: всичко е паркирано отстрани във вертикални колони, работата им е свършена, полезността им е надживяна, косвеното им унищожение е неизбежно. По някаква причина ми е жал за тях. Винаги се чувствам така. Искане ми се да можем да ги съберем и да ги вземем със себе си, за да ги използваме отново на следващия строеж — но законите на икономиката са вездесъщи и според тях излиза по-евтино да използваме инструментите си само веднъж и след това да ги захвърлим.

И шимпанзето явно приема този закон повече присърце, отколкото са очаквали всички.

Поне пощадихме Острова. Иска ми се да можем да останем още малко. Това беше първият ни контакт с наистина чуждоземен разум, а какво разменихме с него? Сигнали за безопасност на движението. За какво разсъждава този Остров, когато не се моли за живота си?

Мислех си да го попитам. Мислех си да се събудя в момента, когато закъснението във времето намалее от степен на възпрепятстващо до такава на просто неудобно, и да измисля някаква система за превод, която би могла да обгърне истините и философиите на един разум, по-голям от цялото човечество. Каква детинска фантазия. Островът съществува твърде далеч отвъд гротескните закони на Дарвин, които са оформили собствената ми плът. Между нас не може да има общуване, съзнанията ни не могат да се срещнат. Ангелите не разговарят с мравките.

До възпламеняването остават по-малко от три минути. Виждам светлина в края на тунела. Неволната машина на времето на „Ери“ вече почти не гледа в миналото и аз почти мога да задържа дъха си в продължение на всички секунди, необходими на *тогава* да настигне *сега* и да го задмине. Всички източници твърдят, че все още сме право в целта.

Резервоарът издава някакъв звук.

— Получаваме сигнал — докладва Дикс.

И да, наистина: слънцето отново е започнало да примигал в сърцето на резервоара. Сърцето ми подскача: може би ангелът все пак е решил да ни проговори? Може би за да ни каже „благодаря“? Може би за да ни каже как да излекуваме изгарянето от светлинното изместване? Но...

— То е *пред* нас — промърморва Дикс в момента, в който гърлото ми се свива от същото внезапно откритие.

Остават две минути.

— Сигурно сме допуснали някаква грешка в изчисленията — прошепва Дикс. — Не сме преместили портала достатъчно далеч.

— Напротив — отговарям аз. — Преместихме го точно толкова далеч, колкото ни каза Островът.

— Но то все още е пред нас! Погледни *слънцето*!

— Погледни сигнала — казвам му аз.

Защото сигналът изобщо не прилича на търпеливите съобщения за промяна на посоката на движението, които следвахме през последните три трилиона километра. Сигналът е почти... хаотичен. Импровизиран в последния момент, изпълнен с паника. Като внезапен стреснат вик на същество, напълно неподготвено за това, което ще му се случи след броени секунди. И макар че никога не съм виждала точно тази поредица от точки и вълни, знам точно какво иска да ни каже.

Спрете. Спрете. Спрете. Спрете.

Но ние не спираме. Вече няма сила във вселената, която дори да може да ни забави. Миналото се изравнява с настоящето; „Ериофора“ се гмурва през центъра на портала за една наносекунда. Невъобразимата маса на студеното ѝ черно сърце се закача за някакво далечно измерение и насила го довлича тук и сега. Задействаният портал изригва зад нас и разцъфва в гигантски ослепителен пръстен, в който всяка дължина на вълната е смъртоносна за всяка форма на живот. Филтрите на кърмата се затварят с всичка сила.

Изгарящата вълна се устремява зад нас в мрака, както го е правила хиляди пъти досега. С времето, както винаги, родилните мъки ще затихнат. Тунелът в пространствено-времевия континуум ще се укроти в металната си яка. И може би, само може би, тогава все още ще бъдем достатъчно близо, за да зърнем поредния трансцендентален ужас, който ще се покаже от вълшебния портал.

Питам се дали ще забележите трупа, който оставихме след себе си.

— Може би пропускаме нещо — казва Дикс.

— Пропускаме почти всичко — казвам му аз.

DHF428 се измества до червено зад нас. Лещите примигват в картината от кърмата; порталът се е стабилизирал и тунелът в пространствено-времевия континуум вече функционира, като издува светлината, пространството и времето в дъгоцветна сфера около гигантската си метална паст. Ще продължаваме да поглеждаме през рамо, докато не отминем границата на Райли — дълго след като от това няма да има никаква полза.

Поне засега от портала не е излязло нищо.

— Може би данните ни са били погрешни — казва той. — Може би сме допуснали грешка в изчисленията.

Данните ни бяха верни. Не е минал и един час, през който да не съм ги проверила за пореден път. Просто Островът е имал... врагове, предполагам. Или поне жертви.

Но все пак бях права за едно. Това копеле *наистина* беше умно. Достатъчно умно, за да ни види отдалече и да измисли как да се обърне към нас; как да ни използва като оръжие и ни превърне заплахата за собственото си съществуване в... в...

Предполагам, че думата „мухобойка“ ще свърши работа.

— Може би е имало война — измърморвам аз. — Може би е искало да заеме и съседното място. Или пък е било просто някаква... семейна вражда.

— Може би не е знаело — предполага Дикс. — Може би е смятало, че на тези координати *наистина* няма нищо.

„Защо би си помислил това“, питам се аз. „Защо изобщо ти пука?“ И тогава осъзнавам: на него *наистина* не му пука, поне не за Острова. Не повече отпреди. Той не измисля тези розови обяснения заради себе си.

Синът ми се опитва да ме успокои.

Но аз нямам нужда да ме гледят по този начин. Бях глупачка: позволих си да повярвам в живот без конфликт, в разум без грях. Поне за малко живях в един измислен свят, където — кивотът не е егоистичен и лъжовен, където всичко живо не се бори за съществуване с цената на живота на другите. Обожествявах нещо, което не можех да разбера, докато в крайна сметка, не се оказа, че то е съвсем разбираемо.

Но вече съм по-добре.

И това свърши: още един строеж, изпълнен в срок, още една незаменима част от живота ми, която не ни доближава до финала на мисията. Няма значение колко успешно работим. Няма значение колко добре вършим работата си. На борда на „Ериофора“ фразата „Мисията е изпълнена“ си остава напълно безсмислена — в най-добрия случай от нея може да излезе ироничен оксиморон. Някой ден може и да се провалим, но никога няма да стигнем до края. Ще продължаваме вечно да пълзим през вселената като мравки, за да влачим проклетата ви магистрала след себе си.

Има още толкова много неща, които трябва да науча.

Но поне синът ми ще бъде тук, за да ми помогне да го направя.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.